

Mussert sprekend, woordelijk uitriep: 'Wij zullen de macht overnemen.'

Die aankondiging werd door van Genechten gedaan bij de begrafenis van de eerste WA-man die in de politieke strijd zijn leven verloren had: Peter Ton.

Vier dagen tevoren was deze in Den Haag dodelijk door een kogel getroffen.

De WA komt in actie

Bij haar pogen 'de straat te veroveren' was, zoals wij eerder weergaven, de WA (Weer-Afdelingen) der NSB al in juni tot diverse acties overgegaan die tot stevige vechtpartijen geleid hadden. Van het feit dat het uniformverbod aanvankelijk nog van kracht was, trokken de WA-mannen zich niets aan. In juli wisten secretaris-generaal Tenkink en de procureurs-generaal met steun van Rauter (die van rapalje-achtig optreden weinig hebben moest) bij verschillende gelegenheden marsen en demonstraties die tot ongeregelde konden leiden, te verbieden, maar nadat de WA op grondslag van een verordening van de *Reichskommissar* die inhield dat hij de oprichting van weerkorpsen kon goedkeuren,¹ een soort officiële erkenning gekregen had, was het hek van de dam. Er waren overigens op de dag waarop die verordening afgekondigd werd, 31 juli, al meer dan vierduizend man bij de WA in opleiding. In de maanden die volgden, traden nieuwe grote aantallen mannelijke NSB'ers tot de formatie toe.² De leiding mikte op een korps van tienduizend man; om dat te bereiken werd in december bepaald dat men zonder lid van de NSB te zijn, lid van de WA kon worden. Toezicht op het gehalte van de leden was er nauwelijks; wie wilde 'mee-knokken', was welkom. De organisatie had trouwens in wezen geen andere bedoeling dan straatteeruit te oefenen; een eind juli door commandant Zondervan uitgevaardigd verbod om in dienst wapenen van welke soort ook (met inbegrip van 'zweepen, boksbeugels, eindjes gummislang enz.') te dragen of te gebruiken,³ wekte slechts de lachlust der weermannen op. Zondervan had zijn korps totaal niet in de hand; het oefende een duidelijke aantrekkingskracht op half-criminele figuren uit die zich bij voorbaat ver-

¹ VO 72/40 (*Verordeningenblad*, 1940, p. 234-35). ² De gewone weerman ontving geen soldij; het kader was wel bezoldigd en die bezoldiging liep voor een z.g. banleider tot f 325 per maand op (oktober 1940). ³ Order 25 van de Algemeen Commandant, 26 juli 1940 (NSB, 726).